

De milieuvoetafdruk van Nederlandse zorg

Nieuwe cijfers van het RIVM
2018 & 2022

Martijn van Bodegraven,
Tinia de Bruycker,
Jannie Coenen en
Susanne Waaijers – van der Loop

Contact: duurzamezorg@rivm.nl

7,3%

van de Nederlandse (consumptieve)
broeikasgasvoetafdruk kwam volgens onze vorige
berekening uit de zorg- en welzijnssector

En 13,0% voor grondstoffenextractie, 4,2% voor afvalproductie en 7,5% en 7,2%
voor zoetwater en landgebruik

Steenmeijer et al. 2022, Lancet Planetary Health; RIVM-rapport 2022-0127

Deze getallen hebben hun werk gedaan

Veel aangehaald

door zorgorganisaties, onderzoekers en beleidsmakers

Geholpen bij urgentie op de agenda

duurzame zorg leeft in de hele sector

Tijd voor een nieuwe meting

Voor prioriteiten en hotspots

De vorige meting

Drie punten van de berekening uit 2022

Afbakening

Voorheen de volledige Zorg en Welzijnssector

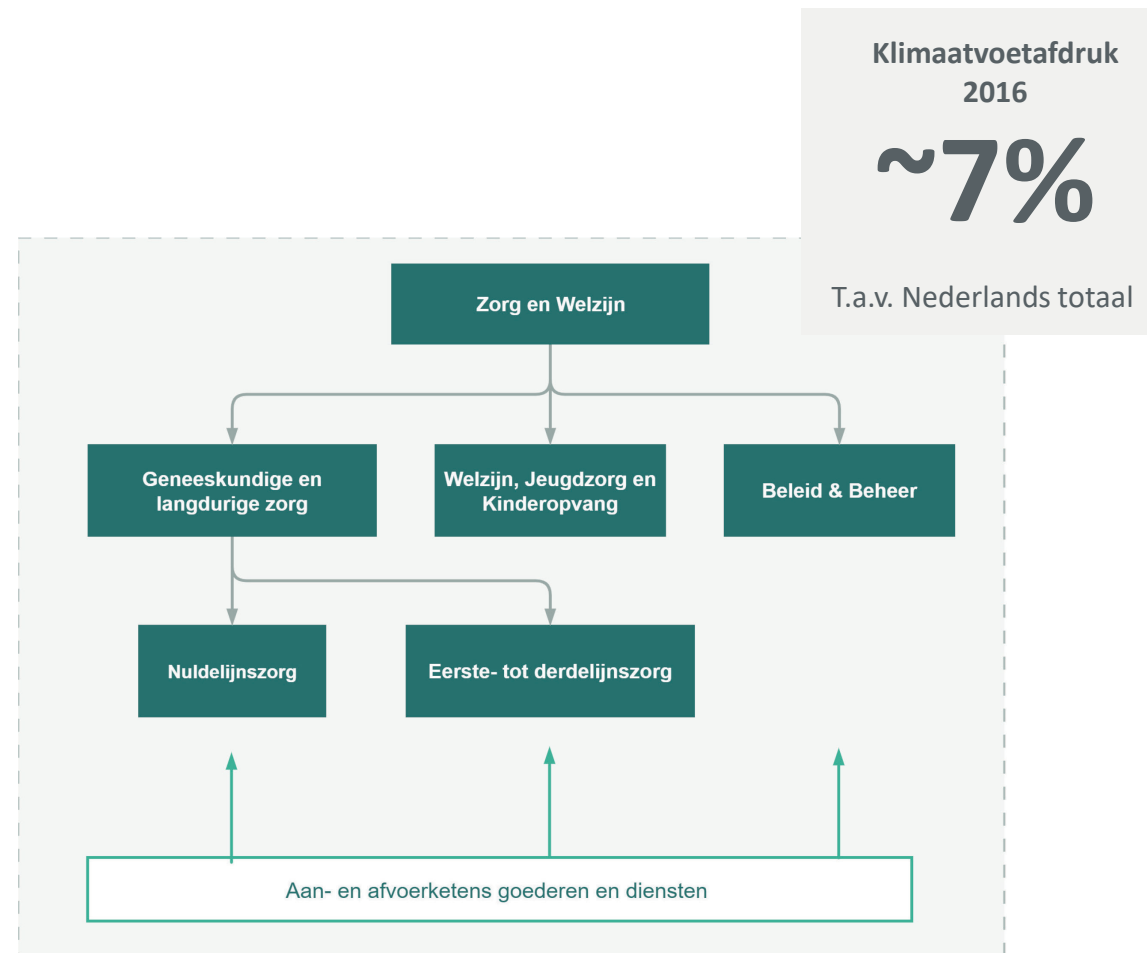
Relatief grofmazig

Milieubelastende activiteiten in zeer grote groepen, bijvoorbeeld geneesmiddelen en chemicaliën

Top-down

Bijna volledig uitgavengebaseerd

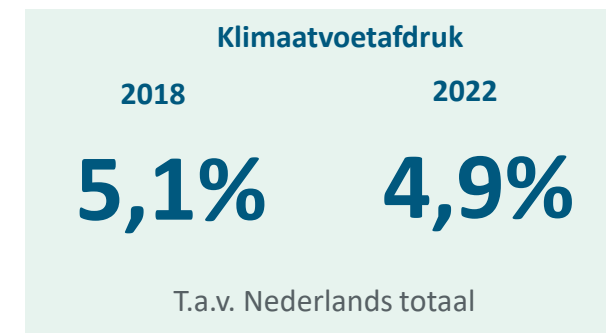

Reikwijdte van de berekening uit 2022

We meten met een nieuwe meetlat

Drie veranderingen ten opzichte van de berekening uit 2022

Smallere afbakening

Curatieve en langdurige zorg, zorgpraktijken en ondersteuning.

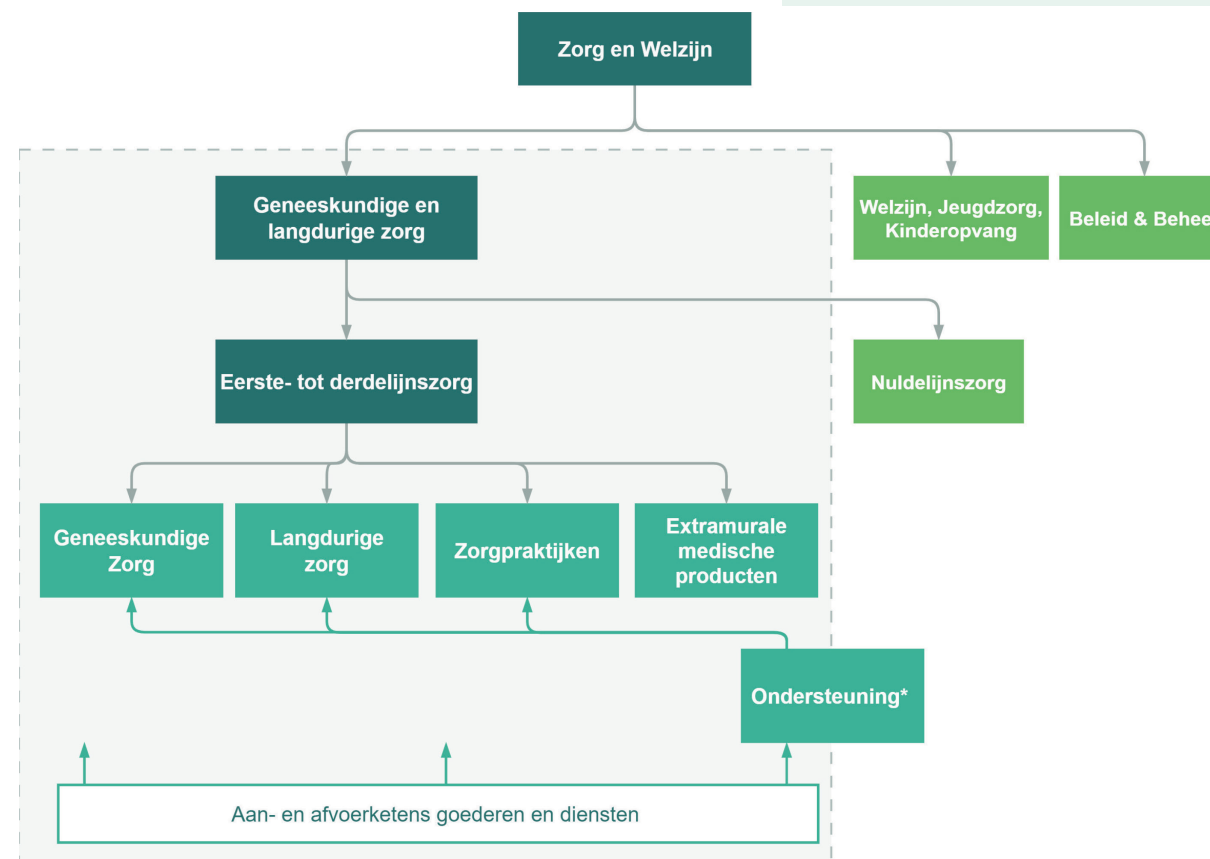
Geneesmiddelen apart in beeld

Met nieuwe kengetallen van PBL splitsen we geneesmiddelen en overige chemische producten.

Meer bottom-up gegevens

Meer eigen gegevens over energie, mobiliteit en afval, zodat we ontwikkelingen daarin beter volgen.

Wat deze cijfers wel en niet laten zien

Een periodieke check-up, geen hartslagmeter

Wat de cijfers wel laten zien

- Basis om prioriteiten eens in de paar jaar te herijken
- Waar de hotspots zitten, per deelsector
- Hoe de zorg zich verhoudt tot het Nederlandse totaal
- Ontwikkelingen in energie, mobiliteit en afval

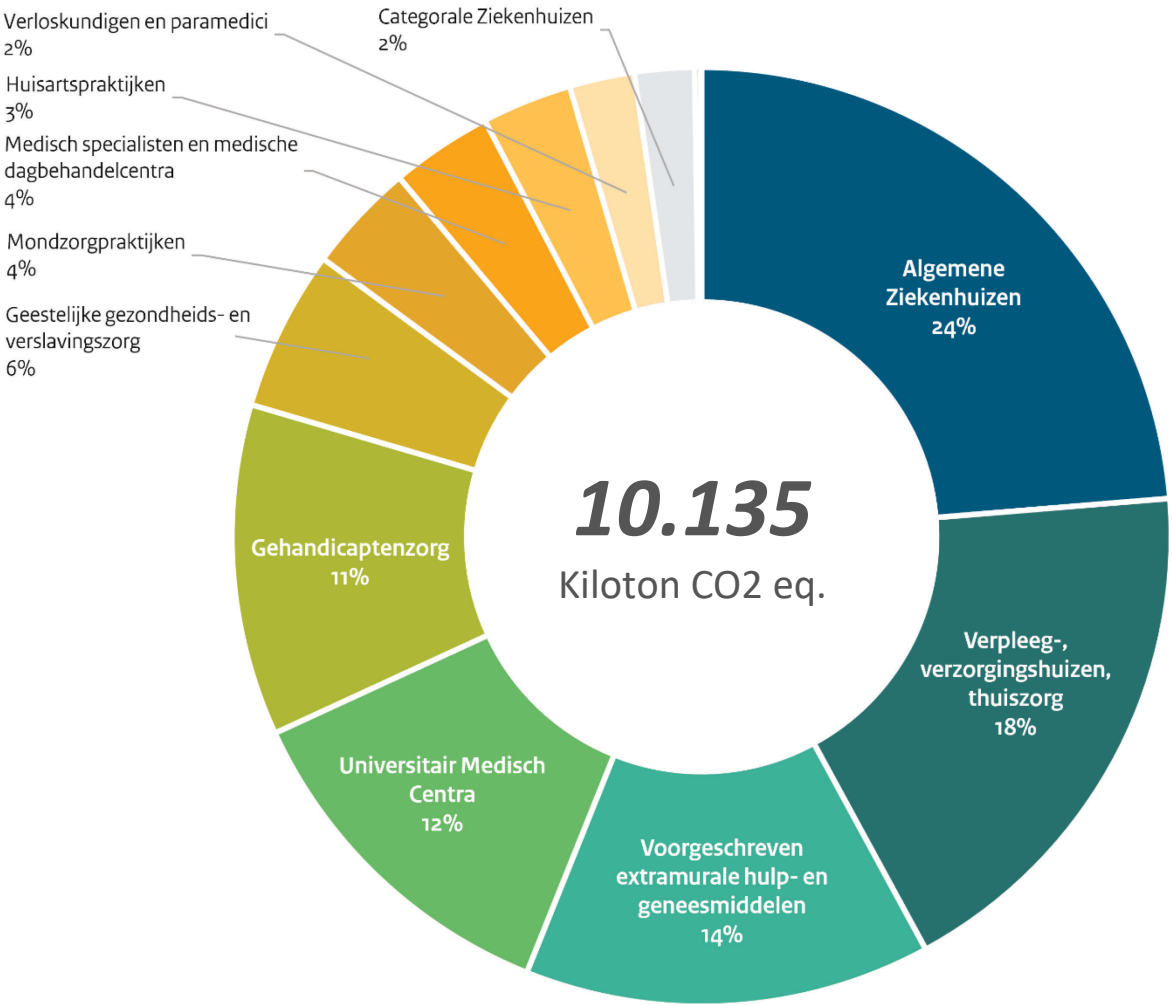
Wat de cijfers niet laten zien

- Voortgang van jaar tot jaar
- Het effect van eigen inkoopkeuzes in de keten: de zorgsector kan met acties voorlopen op het marktgemiddelde dat wij meten
- Oorzaak en gevolg van maatregelen

Milieuvoetafdruk 2022

Inzichten in verbruik, verspilling en klimaatdruk
Conceptresultaten

Broeikasgasvoetafdruk 2022

*Ten opzichte van de Nederlandse totale voetafdruk**

Impactcategorie	2018	2022
Klimaatverandering	5,1%	4,9%
Watergebruik	4,9%	4,5%
Landgebruik	6,0%	5,2%
Biotische grondstoffen	4,8%	4,2%
Fossiele grondstoffen	4,9%	4,3%
Mineralen en		

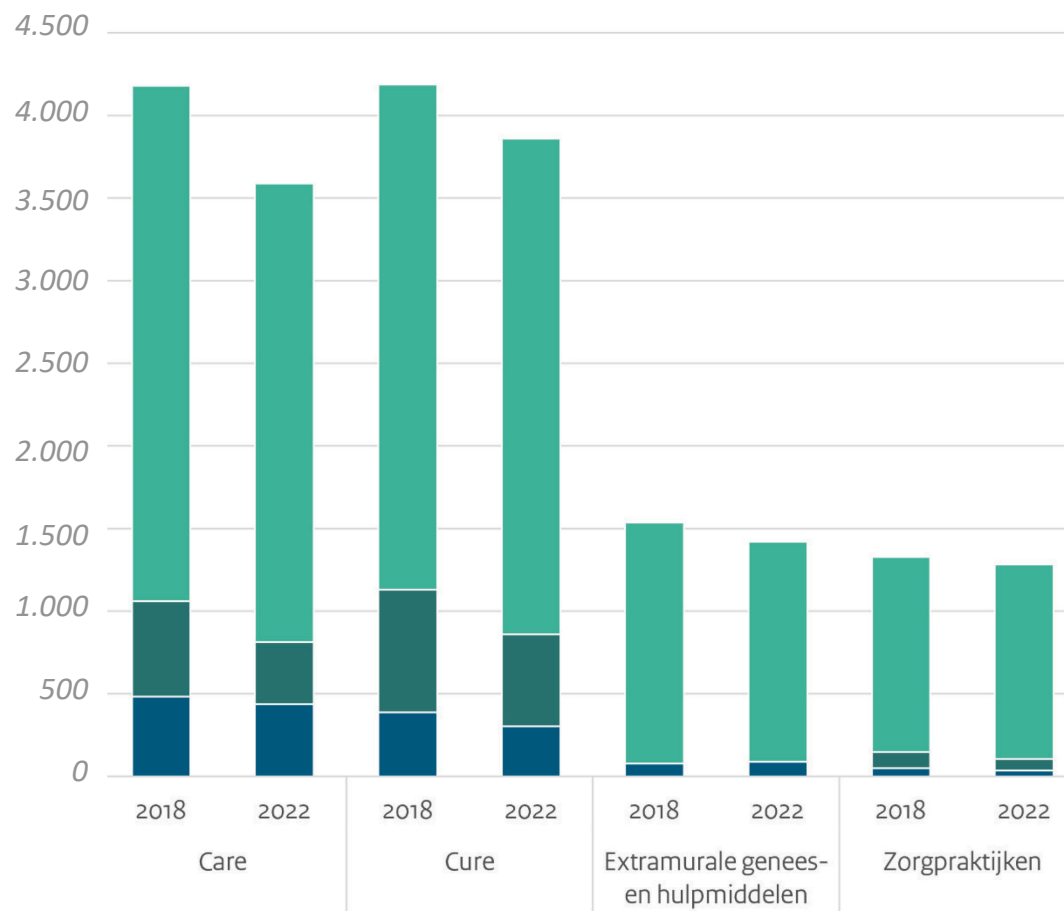
** Consumptief, in binnen- en buitenland, zonder huishoudens*

Klimaatvoetafdruk

Verhoudingen in scope 1, 2 en 3 - in 2018 en 2022 *Conceptresultaten*

Verhoudingen in scope 1, 2 en 3

Wat valt op?

- Minder aardgasverbruik
- Groenere elektriciteit (NL)
- Verduurzaming in de sectoren die leveren aan de zorgsector

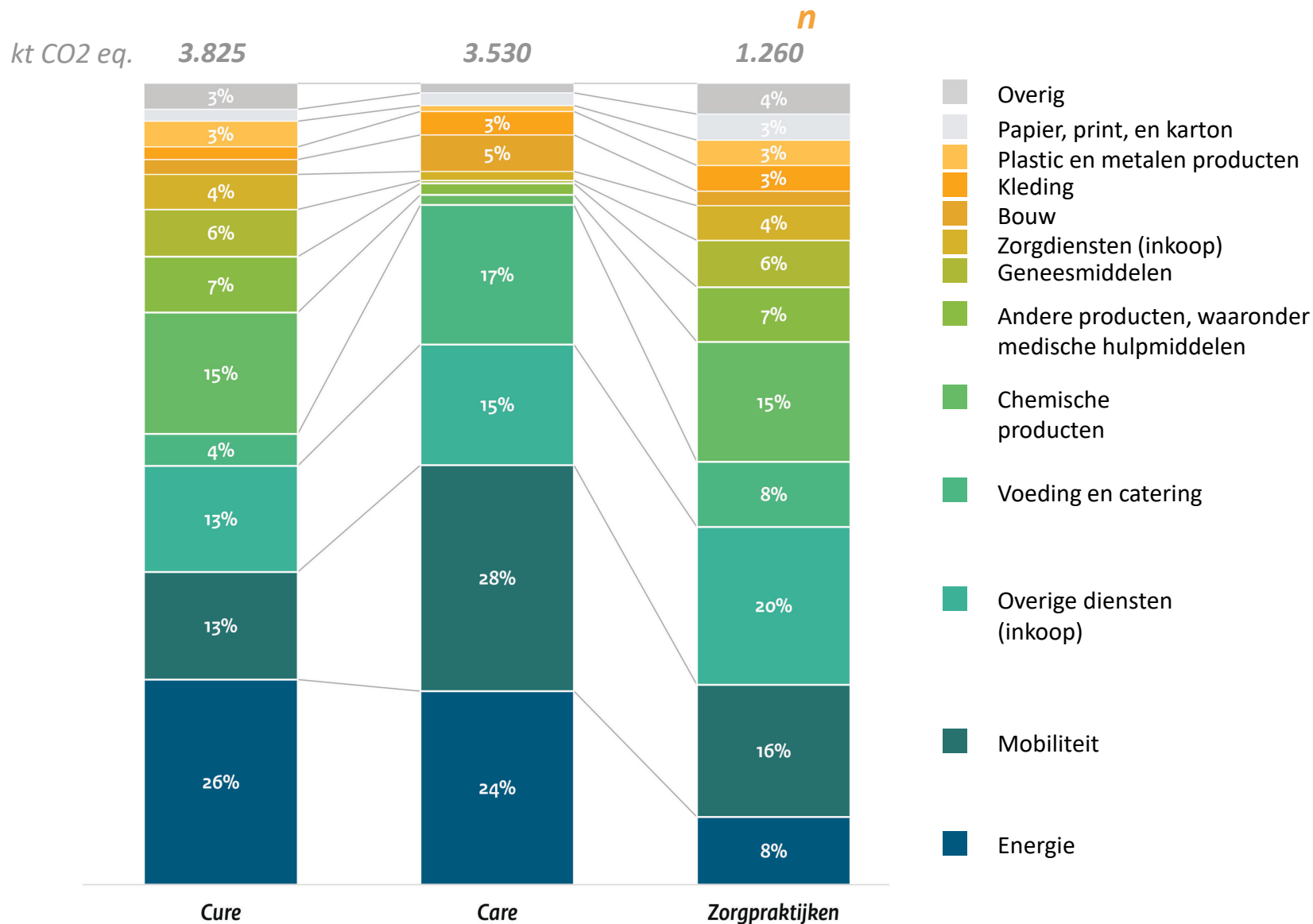
- Scope 3: Ketens**
 - Medische hulpmiddelen
 - Geneesmiddelen
 - Diensten
 - Woon-werkverkeer
 - Etc.
- Scope 2: Indirecte energie**
 - Elektriciteit
 - Aardgas
 - Warmte
- Scope 1: Directe emissies**
 - Aardgasverbranding
 - Ambulante zorg
 - Dosisinhalatoren
 - Anesthesie

Klimaatvoetafdruk

Waaruit bestaat de klimaatvoetafdruk van 2022?

Conceptresultate

Wat valt op?

- Chemische producten en geneesmiddelen in Cure ~21%
- Energie, mobiliteit, en voeding domineren in Care
- Kapitaalgoederen en investeringen rekenen we nog niet mee (~ 9% van sector totaal)

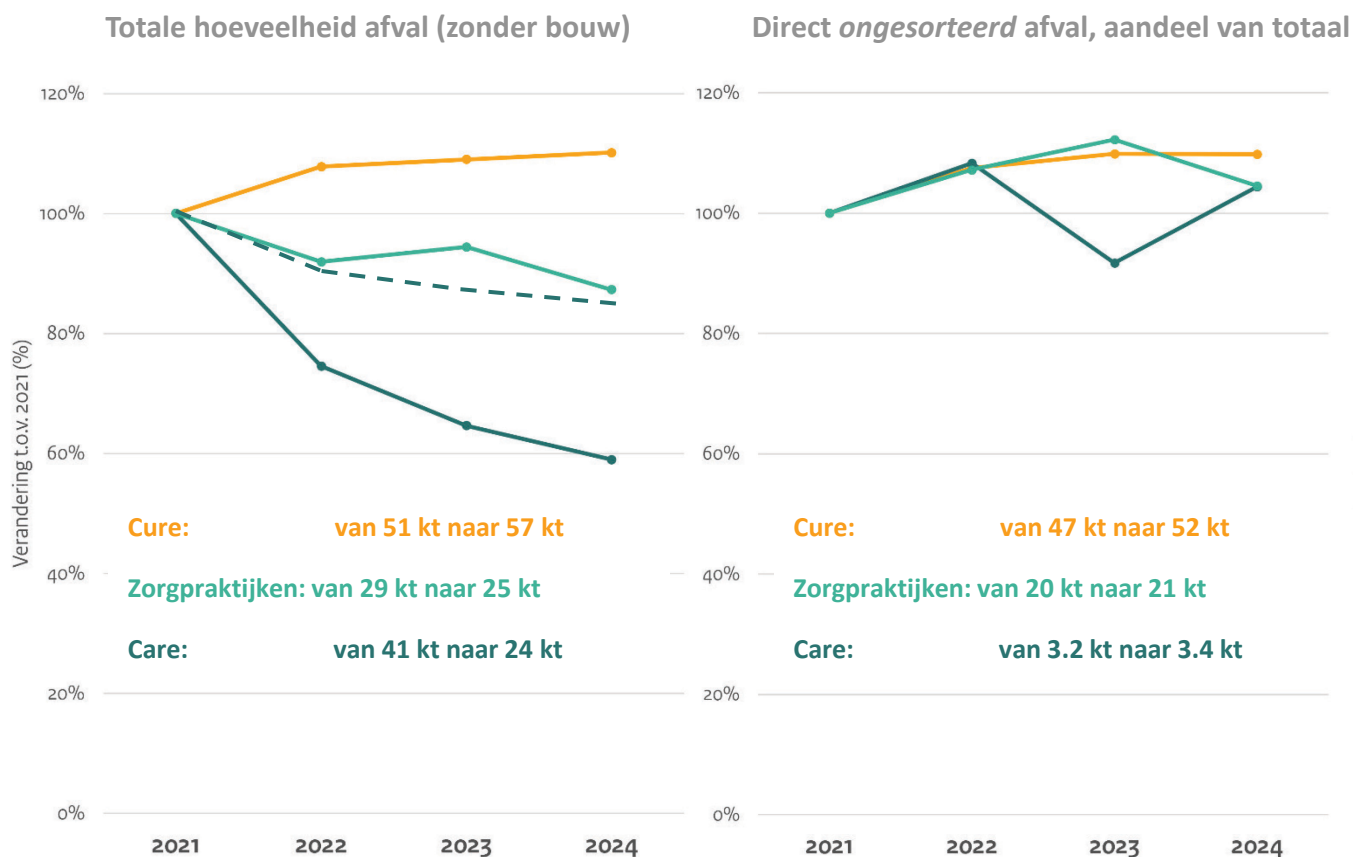

Afval in de zorg

Ontwikkelingen in afvalproductie

Conceptresultaten

n

Wat valt op?

- Totale afvalproductie Cure neemt toe. zorgpraktijken en Care nemen af, maar in de praktijk niet zo veel als in de grafiek
- De fractie ongesorteerd neemt overal toe, dit raakt de GDDZ doelstellingen

Van hotspots naar voortgang

De voetafdruk wijst de richting, jullie laten de voortgang zien

Voetafdruk

Eens in de paar jaar:
waar staan we?

Hotspots en prioriteiten

Waar richten we de
komende jaren onze
aandacht op?

Gericht meten

Hoe meten we deze
prioritaire thema's?

Inzet van de zorgsector

Maatregelen nemen,
meten en gegevens
delen

Herijken en de cyclus begint opnieuw

Oproep Werk mee en deel je gegevens. Alleen zo weten we of we echt vooruitgaan.

We bouwen voort op elkaar

Metten blijft belangrijk, en is afhankelijk van een groot aantal partijen

Metten maakt voortgang zichtbaar. Herhaalde metingen laten zien of de zorg echt duurzamer wordt, waar de kansen liggen en waar bijsturing nodig is.

Onafhankelijk onderzoek verbindt. Het brengt kennis uit onderzoek, sectoren en praktijk samen, zodat inzet terechtkomt waar de meeste winst te halen is.

Dat vraagt blijvende ondersteuning en overzicht.

Verduurzaming van de zorg is geen tijdelijk programma, maar een langjarige opgave.

Samen naar een zorg die écht maximaal bijdraagt aan gezondheid

Blijf de initiatieven steunen die de verborgen impact van de zorg zichtbaar maken en aanpakken.

Meer weten?

rivm.nl/duurzamezorg
duurzamezorg@rivm.nl

Binnenkort: wetenschappelijke publicatie,
kennisnotitie en cijfers als open bestand